

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.03.2003, sp. zn. 33 Odo 357/2002, ECLI:CZ:NS:2003:33.ODO.357.2002.1

Číslo: 89/2003

Právní věta:

Neodstraní-li zhotovitel vadu opravené nebo upravené věci v dohodnuté lhůtě nebo ve lhůtě vyplývající z ustanovení § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a objednatel nezvolí právo na zrušení smlouvy či na přiměřenou slevu z ceny opravy nebo úpravy věci, zůstává objednateli zachováno právo na bezplatné odstranění vady.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.2003

Spisová značka: 33 Odo 357/2002

Číslo rozhodnutí: 89

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Smlouva o opravě a úpravě věci

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 1. 11. 2001 uložil žalovanému, aby do jednoho měsíce od právní moci rozsudku bezplatně odstranil reklamované vady na fasádě domu v P. ulici č. 57 v Č. B., spočívající v souvislém rastru vlasových trhlinek na dvorní a boční fasádě nad soklem, ve vznikajících trhlinách v opravené fasádě soklu a trhlinách v soklu při horním okraji na boční fasádě, zamítl návrh na uložení povinnosti bezplatně odstranit vady spočívající ve špatné soudržnosti venkovní omítky soklu na jeho horní hraně s podkladem a v začínajícím odlupování fasádní barvy na části soklu dvorní fasády v přechodu u dlažby dvorku a na určení způsobu provedení odstranění vady tak, jak je specifikováno v petitu ze dne 23. 8. 2001, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Okresní soud zjistil, že žalovaný prováděl pro žalobce na základě smlouvy o dílo ze 7. 8. 1997 fasádu domu v ulici P. 57 v Č. B. Při předání díla 11. 10. 1997 byla účastníky sjednána sleva z ceny díla ve výši 16 800 Kč vzhledem ke dvanácti zjištěným vadám fasády. Soud prvního stupně posoudil uplatněný nárok podle § 648 odst. 1 obč. zák. a na základě provedeného dokazování, zejména znaleckého posudku Ing. J. F., dospěl k závěru, že žalobce uplatnil po právu nárok na odstranění vad specifikovaných ve výroku I. rozsudku. Nárok na odstranění dalších vad zamítl, neboť tyto vady nebyly uplatněny v záruční době. Stejně tak byla zamítnuta žaloba, pokud jde o konkrétní způsob odstranění vad. Soud prvního stupně dovodil, že žalovaný jako zhotovitel je povinen provést

odstranění vady odborným způsobem a dbát, aby věc měla po opravě takové vlastnosti, jaké měla mít podle smlouvy a jaké jsou obvyklé. Nepřijal námitku žalovaného, že vady díla existovaly již v době předání a nárok žalobce již byl konzumován poskytnutím slevy, tato námitka byla vyvrácena listinným důkazem – posudkem Ing. L. Ř., znaleckým posudkem Ing. J. F. Vady, jejichž odstranění bylo žalovanému uloženo, byly jiné vady, které spočívaly v tom, že se trhliny na fasádě soklu zvětšily a došlo k jejich rozšíření i mimo sokl fasády do zdiva.

K odvolání žalovaného Krajského soudu v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 26. 2. 2002, ve znění opravného usnesení ze dne 17. 4. 2002, rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích v odstavcích I., III. a IV. změnil tak, že návrh, aby žalovanému bylo uloženo bezplatně odstranit reklamované vady na fasádě domu v P. ulici č. 57 v Č. B., spočívající v souvislém rastru vlasových trhlinek na dvorní a boční fasádě nad soklem, ve vznikajících trhlinách v opravené fasádě soklu a trhlinách v soklu při horním okraji na boční fasádě, zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, které posoudil jako logické a přesvědčivé. Právní posouzení věci soudem prvního stupně však shledal nesprávným. Občanský zákoník upravuje dva smluvní typy smlouvy o dílo, a to smlouvu o zhotovení věci na zakázku (§ 644 až § 651 obč. zák.) a smlouvu o opravě a úpravě věci (§ 652 až § 656 obč. zák.). U smlouvy o zhotovení věci na zakázku jde výlučně o zhotovení nové věci. Smlouva o zhotovení fasády je však typickým příkladem smlouvy o opravě a úpravě věci, neboť směřuje k opravě, případně k úpravě již existující věci – domu ve vlastnictví žalobce. Nároky z odpovědnosti za vady je proto nutno posuzovat podle § 655 odst. 1 obč. zák., podle kterého má objednatel v případě vady díla právo na bezplatné odstranění vady v dohodnuté lhůtě. Neodstraní-li zhotovitel vadu v dohodnuté lhůtě anebo se vada vyskytne znovu, má objednatel právo na zrušení smlouvy nebo na přiměřené snížení ceny díla. Pokud tedy mezi účastníky nedošlo k dohodě o odstranění vad a žalovaný odmítl vyhovět nároku žalobce z odpovědnosti za vady, jde o vadu subjektivně neodstranitelnou a žalobci vzniklo právo na zrušení smlouvy nebo na přiměřené snížení ceny díla. Pokud se tedy žalobce domáhal odstranění vad na provedené fasádě domu, nebyl tento nárok uplatněn v souladu s § 655 odst. 1 obč. zák. a takto uplatněnému nároku nelze vyhovět.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, v němž namítl, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) a že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.). Uvedl, že výklad § 655 odst. 1 obč. zák. odvolacím soudem by v praxi znamenal, že při odmítnutí uplatněných vad ze strany zhotovitele by neměl objednatel možnost domoci se výkonu svého práva, tedy bezplatného odstranění vady. V posuzované věci nedošlo k dohodě o uznání vady a tudíž ani k dohodě o lhůtě jejího odstranění. Dovolatel své právo řádně uplatnil a žalovaný svoji povinnost nesplnil. Vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, spatřuje dovolatel v nevyužití postupu podle § 118a odst. 2 o. s. ř. soudem. Pokud by totiž názor odvolacího soudu byl správný, dovolateli by byla postupem soudu odňata možnost domáhat se ještě v běhu promlčecí lhůty práva na zrušení smlouvy nebo přiměřeného snížení ceny za situace, kdy bylo v průběhu řízení shledáno, že žalovaný provedl dílo nekvalitně. Pokud dovolatel své právo na bezplatné odstranění vady řádně uplatnil, bylo by v rozporu s dobrými mravy odnětí takového práva. Dovolatel navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas oprávněnou osobou, obsahuje stanovené náležitosti a je podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, přezkoumal napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné. Proto rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil.

Dovolatel uplatnil dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu určil sice správně, ale nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

V daném případě je dovolacímu přezkumu otevřena otázka, za jakých podmínek má objednatel jako účastník smlouvy o dílo právo na bezplatné odstranění vady díla. Odvolací soud vyšel z úpravy smlouvy o dílo obsažené v části osmé, hlavě čtvrté občanského zákoníku; kromě obecných ustanovení v oddílu prvním upravuje dva smluvní typy smlouvy o dílo - smlouvu o zhotovení věci na zakázku v oddílu druhém (§ 644 až § 651 obč. zák.) a smlouvu o úpravě a opravě věci v oddílu třetím (§ 652 až § 656 obč. zák.). Předmětem smlouvy o zhotovení věci na zakázku je výlučně zhotovení nové věci. Opravou věci se podle § 652 odst. 2 obč. zák. rozumí činnost, kterou se zejména odstraňují vady věci, následky jejího poškození, účinky jejího opotřebení. Úpravou věci je pak činnost, kterou se zejména mění povrch věci nebo její vlastnosti. Pokud tedy odvolací soud posoudil smlouvu o dílo uzavřenou účastníky tohoto řízení, jejímž předmětem bylo zhotovení fasády staršího domu, jako typickou smlouvu o opravě nebo úpravě věci, je tento jeho závěr správný.

Práva objednatele z odpovědnosti za vady opravené nebo upravené věci jsou obdobná jako u prodeje v obchodě. Rozdíl spočívá v tom, že u opravené nebo upravené věci nelze žádat výměnu, protože zhotoviteli nenáleželo vlastnické právo k opravované věci. Práva z odpovědnosti za vady se u smlouvy o opravě nebo úpravě věci řídí § 655 obč. zák. Základním právem objednatele je podle odstavce 1 tohoto ustanovení právo na bezplatné odstranění vady. Vada musí být odstraněna nejdéle v dohodnuté lhůtě. Pokud se objednatel a zhotovitel nedohodnou na lhůtě k odstranění vady, uplatní se § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení musí být reklamace včetně odstranění vady vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů ode dne uplatnění reklamace. Postavení dovolatele jako spotřebitele a žalovaného jako prodávajícího vyplývá z § 2 tohoto zákona. Při nedodržení této lhůty má objednatel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit. Rovněž podle § 655 odst. 1, věty třetí, obč. zák. nelze-li vadu odstranit nebo neodstraní-li ji zhotovitel v dohodnuté lhůtě, anebo vyskytne-li se vada znovu, má objednatel právo na zrušení smlouvy nebo na přiměřené snížení ceny opravy nebo úpravy. Z uvedené právní úpravy tedy vyplývá, že objednatel v případě neodstranění řádně reklamované vady ve sjednané nebo z ustanovení § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele vyplývající lhůtě může buď setrvat na požadavku odstranění vady (pokud lze vadu odstranit), anebo může změnit volbu a uplatnit právo na zrušení smlouvy, popřípadě právo na slevu z ceny (srov. stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČR, č. j. [Cpj 39/88](#), publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1989, č. 2-3, str. 133, které bylo vydáno k § 281 tehdy platného občanského zákoníku obsahujícímu identickou úpravu práv z odpovědnosti za vady opravené nebo upravené věci). Touto volbou je pak nadále vázán. Právo objednatele na bezplatné odstranění vady tím, že marně uplyne lhůta k jejímu odstranění, ač vadu lze odstranit, tedy bez dalšího nezaniká. Jestliže objednatel nezvolí právo na zrušení smlouvy či na přiměřenou slevu z ceny opravy nebo úpravy věci, může nadále požadovat bezplatné odstranění vady. V důsledku této právní skutečnosti tedy objednatel získává další nároky příslušející jinak při neodstranitelnosti vady. Jiný výklad by vedl k tomu, že objednatel v důsledku nesplnění povinnosti zhotovitele odstranit vadu v dohodnuté, nebo podle § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb. stanovené lhůtě, tedy v důsledku protiprávního jednání zhotovitele, by ztratil své základní právo z odpovědnosti za vady. Objednatel přitom z různých důvodů nemusí mít zájem na zrušení smlouvy či slevě, ale má zájem na odstranění vady, i když již uplynula lhůta k jejímu odstranění. Takový výklad by tudíž mohl vést i ke zhoršení postavení objednatele, přičemž tento stav by mohl přivodit zhotovitel svým protiprávním jednáním, což by bylo

v rozporu se zásadou ochrany spotřebitele. Pokud tedy odvolací soud dospěl v napadeném rozsudku k jinému výkladu § 655 odst. 1 obč. zák., než je shora uvedený, a podle něho posoudil nároky dovolatele, není takový závěr z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. správný a spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nejvyšší soud proto podle § 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř. rozsudek odvolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení; vzhledem k tomu se dalším dovolacím důvodem uplatněným podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. nezabýval.